



Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 18. juni 2019
(OR. en)

10446/19

ELARG 30
COWEB 86

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	10337/1/19 REV 1
Komm. dok. nr.:	COM(2019) 260 final
Vedr.:	UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN – Rådets konklusioner

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om udvidelsen og stabiliserings- og associeringsprocessen, som Rådet vedtog den 18. juni 2019.

RÅDET FOR ALMINDELIGE ANLIGGENDER**RÅDETS KONKLUSIONER OM UDVIDELSEN OG STABILISERINGS- OG
ASSOCIERINGSPROCESSEN**

1. Rådet noterer sig Kommissionens meddelelse af 29. maj 2019 om EU's udvidelsespolitik samt rapporterne om Montenegro, Serbien, Tyrkiet, Republiken Nordmakedonien, Albanien, Bosnien-Hercegovina og Kosovo*.
2. Rådet bekræfter på ny sin **vilje til udvidelse** som en fortsat central politik for Den Europæiske Union i overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelse, som Det Europæiske Råd godkendte den 14.-15. december 2006, og efterfølgende konklusioner fra Rådet. Den er fortsat udtryk for en strategisk investering i fred, demokrati, velstand, sikkerhed og stabilitet i Europa. Rådet gentager, at det er et valg at tilslutte sig og forpligte sig til de centrale europæiske værdier, og dette er fortsat afgørende for alle partnere, der ønsker at opnå EU-medlemskab. I tråd med dette forventer Rådet fortsat, at partnerne tager ejerskab og tilslutter sig de europæiske værdier fuldt ud, og at de intensiverer gennemførelsen af de nødvendige reformer til gavn for deres befolkning. Rådet minder om Thessalonikidagsordenen og Sofiaerklæringen og gentager EU's uforbeholdne engagement i det europæiske perspektiv for det vestlige Balkan. EU er fast besluttet på at styrke og intensivere sit engagement på alle niveauer for at støtte regionens politiske, økonomiske og sociale omstilling, herunder gennem fortsat bistand, der er baseret på det vestlige Balkans håndgribelige fremskridt på retsstatsområdet og med socioøkonomiske reformer. Tyrkiet er fortsat kandidatland og en vigtig partner på mange områder.

* Denne betegnelse indebærer ingen stillingtagen til Kosovos status, og den er i overensstemmelse med UNSCR 1244 (1999) og ICJ's udtalelse om Kosovos uafhængighedserklæring.

3. I tråd med tidligere rådskonklusioner og inden for rammerne af de politiske Københavnskriterier og stabiliserings- og associeringsprocessen, der fortsat er den fælles ramme for forbindelserne med det vestlige Balkan, bekræfter Rådet på ny, i overensstemmelse med den nye konsensus om udvidelse, behovet for **retfærdig og streng konditionalitet** og **princippet om egen fortjeneste**. I denne forbindelse understreger Rådet vigtigheden af at sikre, at EU kan fastholde og uddybe sin egen udvikling, herunder sin kapacitet til at optage nye medlemmer.
4. Rådet noterer sig den overordnede status for de igangværende reformbestrebelse blandt partnerne, som Kommissionen har rapporteret om, og understreger det fortsatte behov for at fokusere på **grundlæggende reformer** for at løse vedvarende strukturelle mangler på områderne retsstatsforhold, grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktion og reform af den offentlige forvaltning samt den økonomiske udvikling og konkurrenceevne. En solid resultatliste over gennemførte reformer og konkrete og håndgribelige resultater på disse vigtige områder er fortsat afgørende, navnlig for det generelle tempo for tiltrædelsesforhandlingerne.

5. Rådet minder om, at **retsstatsprincippet** er en grundlæggende værdi, som EU bygger på, og som står i centrum for både udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen. Da kun nogle partnere har gjort fremskridt på dette vigtige område, er troværdige og vedvarende fremskridt fortsat en af de hovedudfordringer, som skal prioriteres højt, navnlig med hensyn til at sikre et uafhængigt, upartisk, ansvarligt og effektivt retsvæsen og i forbindelse med bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet samt hvidvaskning. Det er også nødvendigt at intensivere bestræbelserne med hensyn til beskyttelse af **grundlæggende rettigheder**, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, gennemførelse af forpligtelser vedrørende objektiv og fri selvidentificering, ikke-diskriminerende behandling af nationale mindretal og imødegåelse af forskelsbehandling af sårbare grupper såsom romaerne og lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersexpersoner (LGBTI-personer). Ejendomsretten bør også sikres. Situationen vedrørende ytringsfriheden og mediernes uafhængighed rejser stadig stigende alvorlige bekymringer, der skal behandles som en prioritet på en beslutsom og effektiv måde. Rådet gentager, at der skal tages presserende og konkrete skridt for at undgå intimidering af, trusler mod og angreb på journalister og andre medieaktører og for at løse tilfælde, hvor dette forekommer. Der er også behov for en øget indsats for at sikre ligestillingen mellem kønnene og respekten for kvinders og børns rettigheder. Det er ligeledes afgørende at gøre yderligere fremskridt med **reformen af den offentlige forvaltning**, herunder afpolitisering og øget professionalisme, for at forbedre forvaltningen på alle niveauer. **Velfungerende og uafhængige demokratiske institutioner**, herunder øget parlamentarisk kontrol, er fortsat afgørende. Rådet noterer sig med bekymring de vedvarende tendenser til at boykotte parlamenter og gentager, at sikring af en inklusiv politisk dialog, navnlig i parlamenterne, og en stærkere rolle for civilsamfundsorganisationerne udgør fortsat vigtige elementer i et velfungerende demokrati. Rådet gentager betydningen af frie, retfærdige og gennemsigtige valg i overensstemmelse med OSCE's standarder, samt behovet for at gennemføre OSCE's anbefalinger fuldt ud.

6. Med hensyn til de **økonomiske kriterier** ser Rådet med tilfredshed på og er enig i Kommissionens analyse af behovet for at forbedre de makroøkonomiske, budgetmæssige og strukturelle politikker. Rådet noterer sig, at fremskridt på disse områder og fremskridt med hensyn til retsstatsprincippet og retsvæsenet hænger sammen, og det opfordrer alle partnere til at gennemføre foranstaltningerne i de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog mellem EU og det vestlige Balkan og Tyrkiet den 17. maj 2019 på grundlag af deres respektive økonomiske reformprogrammer. Det er af afgørende betydning at sikre, at udenlandske direkte investeringer ikke underminerer den socioøkonomiske, miljømæssige og finansielle bæredygtighed, og at der garanteres fuld gennemsigtighed ved alle investeringer, navnlig for dem, der indebærer indkøbsprocedurer. Der bør lægges særlig vægt på risikoen for overdreven gældsætning og især i det vestlige Balkan på overførslen af kontrol over strategiske aktiver og ressourcer. Rådet forventer derfor fuld gennemførelse i bogstav og ånd af stabiliserings- og associeringsaftalerne. Rådet minder om, at EU fortsat er langt den største handelspartner for det vestlige Balkan og Tyrkiet for så vidt angår både import og eksport. Rådet gentager vigtigheden af at bekæmpe hjerneflugt og skabe flere muligheder og dermed sikre et positivt perspektiv for de **unge**. I denne forbindelse ser Rådet med tilfredshed på konferencen "How to better respond to European aspirations of the young generation in Western Balkans?", der blev afholdt i maj 2019 i Bukarest.

7. Rådet ser med stor tilfredshed på den historiske **Prespaafale**, som udgør et stort fremskridt og er et eksempel til efterfølgelse i og uden for regionen. Det roser de involverede parter mod og beslutsomhed.

Gode naboskabsforbindelser og **regionalt samarbejde** er afgørende elementer i både udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen. Rådet ser med tilfredshed på de fremskridt, der er gjort, og gentager betydningen af regionalt samarbejde, især med hensyn til **konnektivitet** inden for regionen og med EU. Det glæder sig også over den regionale roamingaftale, der blev undertegnet i april 2019 i Beograd, og som vil give borgere og virksomheder i regionen betydelige fordele. Rådet støtter fuldt ud konstruktive initiativer og strukturer, der styrker inklusivt regionalt samarbejde, herunder EU's makroregionale strategier. Rådet opfordrer til en yderligere indsats for at overvinde arven fra fortiden og fremme **forsoning** på grundlag af et klima af tolerance, inklusivitet og tillid og med kraftig inddragelse af civilsamfundet. Indsatsen på området forsvundne personer bør intensiveres. Udtalelser og handlinger, som har en negativ indvirkning på de gode naboskabsforbindelser og på fredelig bilæggelse af tvister, skal undgås. Der er fortsat behov for en beslutsom indsats og en meget stærk politisk vilje for at sikre, at udestående bilaterale tvister løses. Rådet minder om betydningen af at gennemføre bilaterale aftaler, herunder Prespaafalen og traktaten om godt naboskab med Bulgarien.

Rådet gentager fortsat betydningen af effektivt at behandle nationale krigsforbrydelsessager uden forskelsbehandling, bekæmpe straffrihed og sikre ansvarliggørelse, herunder gennem meningsfuldt regionalt samarbejde og fuldt samarbejde med og støtte til arbejdet i den internationale residualmekanisme for krigsforbryderdomstole (International Residual Mechanism for Criminal Tribunals) og de specialiserede afdelinger. Udestående tvister og spørgsmål skal løses i overensstemmelse med folkeretten og fastlagte principper, herunder aftalen om arvespørgsmål.

8. Rådet gentager betydningen af at uddybe samarbejdet om udenrigspolitiske spørgsmål yderligere og Unionens forventninger om en øget tilpasning til **EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik**, især om spørgsmål, hvor vigtige fælles interesser er på spil, f.eks. om restriktive foranstaltninger og håndtering af hybride trusler. Tiltrædelse af EU er et valg, som kræver tilslutning til de principper, værdier og mål, som Unionen søger at fremme i og uden for sit umiddelbare nærområde, herunder at opnå fuld tilpasning til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og afstå fra enhver handling, som strider mod den.
9. Rådet anerkender navnlig **visumliberaliseringens** betydning for borgerne, men tilskynder Kommissionen til fortsat nøje at overvåge og rapportere om den fortsatte gennemførelse af benchmarks for visumliberalisering. Rådet minder om suspensionsmekanismen og tilskynder de pågældende myndigheder til at intensivere indsatsen for at sætte ind over for det vedvarende problem med åbenlyst ubegrundede asylansøgninger og til yderligere at styrke indsatsen for at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet.
10. Terrorisme, radikalisering og organiseret kriminalitet udgør fortsat en sikkerhedstrussel for EU og hele regionen. I tråd med tidligere konklusioner fra Det Europæiske Råd og Rådet gentager Rådet vigtigheden af en yderligere styrkelse af samarbejdet om **terrorbekæmpelse** med Tyrkiet og det vestlige Balkan, navnlig med hensyn til bekæmpelse af fremmedkrigere og finansiering af terrorisme, forebyggelse og bekæmpelse af radikalisering, styrket grænsekontrol og bekæmpelse af ulovlig handel med skydevåben og lette våben. Det operationelle samarbejde er blevet intensiveret, men der er fortsat behov for yderligere bestræbelser og en solid resultatliste i **kampen mod organiseret kriminalitet**. Rådet minder om EU's støtte, navnlig ved hjælp af regionale samarbejds mekanismer og -initiativer, samt koordinering ved hjælp af den integrerede forvaltning af den indre sikkerhed, og gentager sin opfordring til partnerne om fortsat at intensivere og håndhæve retlige og operationelle foranstaltninger på alle disse områder.

11. Rådet roser Tyrkiet og det vestlige Balkan for deres indsats og fortsatte konstruktive samarbejde om **migration**, som har givet tydelige resultater. Rådet gentager, at fortsat gennemførelse af erklæringen fra EU og Tyrkiet og fortsat støtte til partnerne langs Vestbalkanruten er påkrævet. Der er behov for yderligere foranstaltninger for at sikre tilstrækkelig administrativ og håndhævelsesmæssig kapacitet til at tackle udfordringerne i forbindelse med migration, herunder at bekæmpe smuglingen af migranter. Rådet minder om Unionens tilsagn om at bygge videre på de resultater, der allerede er opnået og fortsætte sin finansielle støtte og tekniske bistand for at styrke samarbejdet på dette område, herunder gennem EU-faciliteten for flygtninge i Tyrkiet. Rådet glæder sig over de afsluttede forhandlinger om statusaftaler med fem partnere i regionen, der gør det muligt at indsætte den europæiske grænse- og kystvagt.
12. Rådet understreger fortsat betydningen af **strategisk kommunikation**, herunder styrkelsen af partnernes resiliens over for desinformation. Rådet understreger det ansvar, som alle partnere har for klar kommunikation om fordele og forpligtelser ved udvidelsen, samt deres eget engagement i EU's værdier og relaterede nødvendige reformer. Fortsat engagement fra EU's og medlemsstaternes side er stadig afgørende, også med hensyn til at føre en mere effektiv politik for strategisk kommunikation både over for partnerne og EU's borgere, navnlig gennem StratCom-taskforcen vedrørende det Vestlige Balkan.
13. Rådet minder om EU's fortsatte væsentlige **finansielle og tekniske bistand** til udvidelsesprocessen og stabiliserings- og associeringsprocessen, navnlig i form af instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA). Der bør fortsat sættes fokus på vigtige prioriterede områder og bedre sammenhæng mellem den finansielle bistand og de generelle fremskridt og de resultater, parterne har opnået med gennemførelsen af førtiltrædelsesstrategien. I den forbindelse minder Rådet om sin holdning i sin delvise generelle indstilling til IPA III, som indeholder principperne for graduering af bistand efter resultater og retfærdig fordeling.
14. Rådet minder om betydningen af at gennemføre den **prioriterede Sofiadagsorden**. Det noterer sig Kommissionens rapport om gennemførelsen af **strategien for Vestbalkan** og den prioriterede Sofiadagsorden, glæder sig over de fremskridt, der er gjort, og opfordrer til videre gennemførelse.

UDVIDELSE

MONTENEGRO

15. Rådet glæder sig over de **generelle fremskridt**, der er gjort i tiltrædelsesforhandlingerne med Montenegro, hvor 32 ud af 35 kapitler er åbnet, og tre kapitler er foreløbigt afsluttet indtil videre. Der er gjort en stor indsats på de fleste områder med tilpasning til gældende EU-ret. Imidlertid er det meget vigtigt, nu hvor den institutionelle ramme er fuldført, og den retlige ramme stort set er på plads, at hele retsstatssystemet giver mere konkrete resultater og fører til en styrket og holdbar resultatliste. Rådet understreger navnlig, at fremskridt inden for kapitlerne om retsstatsforhold og grundlæggende rettigheder, som fastsat i forhandlingsrammen, fortsat er afgørende og vil være bestemmende for tempoet i tiltrædelsesforhandlingerne overordnet set. Derfor skal Montenegro nu intensivere og sætte nyt skub i sine reformbestræbelser - navnlig på de vigtige områder mediefrihed, bekæmpelse af korruption og menneskehandel - for at opfylde de foreløbige benchmarks for kapitel 23 og 24. Først når de opstillede kriterier er opfyldt, kan EU fastsætte retsstatskravene som afsluttende benchmark, som Montenegro skal opfylde, inden disse kapitler lukkes.

16. Rådet opfordrer kraftigt Montenegro til at vise klar politisk vilje og gøre en betydelig yderligere indsats i **bekæmpelsen af korruption** og **organiseret kriminalitet**, hvidvaskning af penge og menneskehandel, herunder effektiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse, og at sørge for forbedringer inden for beslaglæggelse og konfiskation af aktiver fra kriminelle aktiviteter. Der er også nødvendigt med en håndfast strafferetlig respons på korruption på højt niveau. Rådet opfordrer Montenegro til at garantere et sikkert klima, som er befordrende for **ytringsfrihed** og mediernes uafhængighed, bl.a. ved at intensivere bestræbelserne på at efterforske tilfælde af angreb på journalister som en høj prioritet. Det er vigtigt at sikre, at den nationale offentlige radio- og tv-station er uafhængig, og at etablere en effektiv selvreguleringsmekanisme, der omfatter alle medieorganisationer. Rådet understreger sine forventninger om et stærkt politisk tilsagn og ægte engagement fra alle relevante institutioner og aktører i alle disse bestræbelser. Der er også behov for en yderligere indsats for at fortsætte **reformen af den offentlige forvaltning** og styrke den administrative kapacitet og institutionernes, og navnlig retsvæsenets, uafhængighed.
17. Rådet understreger, at **valgreformer** fortsat er afgørende for at genoprette tilliden til valg, og forventer, at alle parter påtager sig et ansvar og igen indgår i en konstruktiv og inklusiv **politisk dialog i parlamentet**, herunder i arbejdet i det midlertidige parlamentariske udvalg om reform af valglovgivningen og anden lovgivning, også med henblik på at fremme landets tiltrædelsesproces.
18. Hvad angår **økonomiske reformer**, noterer Rådet sig med tilfredshed, at økonomien fortsat ekspanderer i et solidt tempo. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog tilskynder Rådet Montenegro til at nedbringe den offentlige gældskvote, forbedre den finanspolitiske styring, afvikle de resterende misligholdte lån, forbedre de lovgivningsmæssige rammer, udvikle en omfattende strategi for den løbende vurdering og begrænsning af den uformelle økonomi, vedtage og gennemføre de nye lovgivningsmæssige rammer for offentlige indkøb, offentlig-private partnerskaber og koncessioner og øge arbejdsmarkedsdeltagelsen.

19. Rådet udtrykker stor tilfredshed med Montenegros fortsat konstruktive og positive rolle i videreudviklingen af **det regionale samarbejde** og fremme af **gode naboforbindelser**.
20. Rådet påskønner fortsat i høj grad Montenegros konsekvente samarbejde om udenrigspolitiske spørgsmål og navnlig dets fortsatte fulde tilpasning til **EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik**. Det ser også med tilfredshed på Montenegros fortsatte aktive deltagelse i missioner og operationer under den **fælles sikkerheds- og forsvarspolitik**.

SERBIEN

21. Rådet glæder sig over de **generelle fremskridt**, der er gjort i tiltrædelsesforhandlingerne, hvor [16] ud af 35 forhandlingskapitler er åbnet, og to kapitler er foreløbigt afsluttet indtil videre. Serbien er fortsat med at arbejde hen imod tilpasning af sin lovgivning til gældende EU-ret på en række områder. Rådet understreger imidlertid, at fremskridt inden for kapitlerne om retsstatsforhold og grundlæggende rettigheder samt normalisering af Serbiens forbindelser med Kosovo som fastsat i forhandlingsrammen fortsat er afgørende og vil være bestemmende for tempoet i tiltrædelsesforhandlingerne overordnet set. Gennemførelsen af de foreløbige benchmarks for kapitel 23 og 24 er af afgørende betydning og bør fortsat være retningsgivende for fremtidige reformer og føre til en solid resultatliste.
22. Idet Rådet noterer sig, at EU-integration fortsat er Serbiens strategiske mål, opfordrer det de serbiske myndigheder til konsekvent at forpligte sig til og fremme **europæiske værdier** og minder om, at det er nødvendigt, at den serbiske regering mere aktivt og utvetydigt giver udtryk for dette i den offentlige debat.
23. Rådet opfordrer indtrængende Serbien til især at fokusere på sine reformbestræbelser og fremskynde dem betydeligt og til at levere konkrete og håndgribelige resultater på grundlæggende områder med særlig fokus på **retsstatsområdet**.

- Særlig vægt skal lægges på **retsvæsenets** uafhængighed og generelle effektivitet, blandt andet gennem de igangværende forfatningsmæssige reformer, og på effektiv gennemførelse af reformer på dette område. Det er nødvendigt, at Serbien opnår konkrete resultater og en holdbar resultatliste med effektiv efterforskning, retsforfølgning og endelig domfældelse, navnlig med hensyn til **bekæmpelse af korruption, organiseret kriminalitet og hvidvaskning af penge**.
- Manglen på fremskridt på området **ytringsfrihed** vækker stadig alvorlig bekymring. Rådet opfordrer Serbien til at garantere et sikkert miljø, der bidrager til uhindret udøvelse af ytringsfriheden og mediernes uafhængighed, hurtigst muligt, blandt andet ved at øge indsatsen for at efterforske tilfælde af angreb på journalister. Rådet noterer sig de fremskridt, der er gjort med at udarbejde mediestrategien, og opfordrer Serbien til at vedtage og effektivt gennemføre den på en gennemsigtig og inklusiv måde snarest muligt.
- Serbien skal fortsat lægge særlig vægt på fuld overholdelse af **de grundlæggende rettigheder**, herunder beskyttelse af de mest sårbare grupper, og på ikkediskriminerende behandling af nationale mindretal i hele Serbien, især på områderne uddannelse, brug af mindretalssprog, adgang til medierne og gudstjenester på mindretalssprog. Det er fortsat vigtigt, at de nationale mindretalsråd fungerer tilfredsstillende. Tilfælde af hadefulde udtalelser, intimidering og angreb bør imødegås hurtigt og beslutsomt. Rådet gentager sin opfordring til effektiv gennemførelse af de relevante strategiske dokumenter.
- Endvidere skal gennemsigtighed, kvaliteten af lovgivningen, inklusion og ægte **tværpolitisk debat** styrkes, blandt andet ved at fremme et gunstigt miljø for civilsamfundet. Der er fortsat et presserende behov for yderligere fremskridt vedrørende velfungerende uafhængige organer og demokratiske institutioner, herunder parlamentarisk kontrol.
- Rådet understreger, at de tidligere anbefalinger fra internationale **valgobservatører** skal behandles snarest muligt og i tilstrækkelig god tid inden næste valg.
- Rådet understreger fortsat betydningen af national håndtering af **krigsforbrydelser** og fuldt samarbejde med den internationale residualmekanisme for krigsforbryderdomstole (International Residual Mechanism for Criminal Tribunals), herunder ved fuldt ud at acceptere og gennemføre dens afgørelser og beslutninger. Lovprisning af krigsforbrydere bør forebygges.

24. For så vidt angår **økonomiske reformer** noterer Rådet sig med tilfredshed de fortsatte fremskridt, der er gjort. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog opfordrer Rådet Serbien til at fortsætte bestræbelserne på at øge konkurrenceevnen og den langsigtede og inklusive vækst gennem strukturreformer, især i energisektoren og på arbejdsmarkedet og ved at forbedre gennemsigtigheden og forudsigeligheden i de lovgivningsmæssige rammer. Desuden understreger Rådet behovet for, at Serbien tilpasser sin handels- og energipolitik til gældende EU-ret, navnlig med hensyn til gasmarkedet og Gastransprojektet.
25. Rådet gentager, at det er nødvendigt, at Serbien opfylder sin forpligtelse og gradvis tilpasser sig **EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik** i overensstemmelse med forhandlingsrammen og snarest vender den negative tendens.
26. Rådet ser med tilfredshed på Serbiens fortsatte aktive deltagelse i missioner og operationer under den **fælles sikkerheds- og forsvarspolitik**.
27. Rådet gentager også sin opfordring til Serbien om gradvis at tilpasse sig **EU's fælles visumpolitik** og afstå fra at afvige yderligere fra den.
28. I forbindelse med den **EU-støttede dialog** med Pristina er Beograd nødt til at gøre en yderligere betydelig indsats og bidrage til at skabe et gunstigt miljø samt afstå fra enhver handling, der kan opfattes som en provokation. Rådet understreger, at den nuværende status quo ikke er holdbar. Det er afgørende vigtigt, at dialogen genoptages så hurtigt som muligt. En samlet juridisk bindende aftale skal adressere alle udestående spørgsmål i overensstemmelse med folkeretten og gældende EU-ret og bidrage til regional stabilitet. Det er afgørende uden yderligere forsinkelse at indgå en sådan aftale med den højtstående repræsentants mellemkomst, således at Serbien og Kosovo kan komme videre på deres respektive veje mod Europa.

Rådet gentager, at alle hidtidigt indgåede aftaler som led i den EU-støttede dialog skal gennemføres. Rådet ser i denne forbindelse med tilfredshed på den yderligere konsolidering af den retlige aftale og den fuldstændige gennemførelse af telekommunikationsaftalen.

Rådet beklager imidlertid, at der ikke er gjort fremskridt med hensyn til det mangeårige tilsagn om at gennemføre de tidligere dialogaftaler, herunder udarbejdelsen af udkastet til vedtægter for sammenslutningen/fællesskabet af kommuner i Kosovo med serbisk flertal, fuld gennemførelse af aftalen om integreret grænseforvaltning samt en resolut gennemførelse af energiaftalen. Rådet beklager ligeledes, at broen i Mitrovica endnu ikke er blevet åbnet for al trafik på trods af færdiggørelsen af renovationsarbejdet.

29. Rådet hilser Serbiens fortsatte engagement i en række **regionale samarbejdsinitiativer** velkommen og tilskynder Serbien til at fortsætte den vedholdende indsats for at styrke **gode naboskabsforbindelser**.

TYRKIET

30. Rådet bekræfter på ny den betydning, som det tillægger EU's forbindelser med Tyrkiet, en nøglepartner. Det er fortsat fast besluttet på at opretholde en åben og oprigtig dialog, at tackle fælles udfordringer og at samarbejde på vigtige områder af fælles interesse, såsom migration, terrorbekæmpelse, økonomi og handel. Mødet i Associeringsrådet EU-Tyrkiet i marts 2019 var efter fire år en anledning til at gøre status over forbindelserne mellem EU og Tyrkiet.

31. Rådet udtrykker sin anerkendelse af Tyrkiets igangværende betydelige indsats for at modtage og opfylde behovene hos knap 4 mio. flygtninge. Fortsat gennemførelse af **erklæringen fra EU og Tyrkiet**, som nedbringer antallet af irregulære og farlige grænsepassager og redder menneskeliv i Det Ægæiske Hav, er i begge parter interesse og er fortsat af afgørende betydning med henblik på at bringe irregulær migration til ophør. Styrket forvaltning af de fælles grænser med EU er fortsat en prioritet. I afventning af fuldstændig og effektiv gennemførelse af tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Tyrkiet over for alle medlemsstater bør eksisterende bilaterale tilbagetagelsesaftaler og - bestemmelser i lignende aftaler og ordninger med EU-medlemsstaterne gennemføres på passende vis. Samarbejde på området retlige og indre anliggender med alle EU-medlemsstaterne er fortsat afgørende.
32. Rådet minder om sine konklusioner fra juli 2016, der kraftigt fordømte kupforsøget den 15. juli og gav udtryk for solidaritet med det tyrkiske folk og fuld støtte til Tyrkiets demokratiske institutioner, men har gentagne gange udtrykt alvorlig bekymring over størrelsen og omfanget af de foranstaltninger, myndighederne traf i tiden derefter, som er ude af proportioner. Rådet noterer sig med stor bekymring, at en række af disse foranstaltninger stadig anvendes, selv efter ophævelsen af undtagelsestilstanden. Rådet minder om de internationale standarder og forpligtelser, som Tyrkiet har tilsluttet sig og forpligtet sig til. Rådet gentager sin opfordring til Tyrkiet om hurtigst muligt at vende alle disse negative tendenser.

33. Rådet er især bekymret over de fortsatte og dybt bekymrende tilbageskridt vedrørende **retsstatsprincippet** og de **grundlæggende rettigheder**, herunder ytringsfriheden. Den konstante forværring af retsvæsenets uafhængighed og funktion kan ikke tolereres, og det kan de fortsatte restriktioner, tilbageholdelser, fængslinger og andre foranstaltninger rettet mod journalister, akademikere, medlemmer af politiske partier, herunder parlamentarikere, menneskerettighedsforkæmpere, brugere af sociale medier og andre i at udøve deres grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder heller ikke. Aktuelle retssager, der har medlemmer af civilsamfundsorganisationers legitime og lovlige aktiviteter som mål, giver anledning til alvorlig bekymring. Tyrkiet skal hurtigt og effektivt håndtere denne negative udvikling og de mange andre alvorlige mangler og udestående spørgsmål, som er påpeget i Kommissionens rapport. Rådet noterer sig med tilfredshed genoptagelsen af møderne i reformaktionsgruppen og noterer sig vedtagelsen af strategien for reform af retsvæsenet, som skal følges op af målrettede og konkrete skridt fra Tyrkiets side for at opfylde dets tilsagn og forelægge klare og håndgribelige resultater. Tyrkiet bør også øge sit samarbejde med Europarådet og dets relevante organer og institutioner samt forholde sig til deres vigtigste henstillinger og gennemføre alle Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols domme i overensstemmelse med artikel 46 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Rådet minder om, at Venedigkommissionen gav en kritisk vurdering af de seneste ændringer af Tyrkiets forfatning, som indførte det nye præsidentielle system og fjernede mange tidligere kontrolforanstaltninger, hvilket bringer magtadskillelsen i fare. Rådet minder om den afgørende betydning af frie, retfærdige og gennemsigtige **valg**. Samtidig med at det glæder sig over den høje valgdeltagelse ved kommunalvalget i marts 2019, giver det udtryk for alvorlig bekymring over respekten for valgprocessens lovlighed og integritet, navnlig på baggrund af det øverste valgråds afgørelser for nylig.
34. Med hensyn til **økonomiske reformer** noterer Rådet sig den fortsatte nedgang i den økonomiske aktivitet og de dybereliggende bekymringer over, hvordan landets markedsøkonomi fungerer. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog opfordrer Rådet Tyrkiet til at øge den finanspolitiske gennemsigtighed og troværdighed, afvikle de foranstaltninger, der hindrer udenlandsk kapital i at flyde frit, nedbringe statens indflydelse på prisfastsættelsen og forbedre erhvervsmiljøet, også ved at styrke retsstatsprincippet. Handelshindringer eller tilsvarende, som ikke er i overensstemmelse med toldunionen mellem EU og Tyrkiet, herunder i forbindelse med offentlige indkøb, bør fjernes.

35. Rådet forventer fortsat, at Tyrkiet utvetydigt forpligter sig til **gode naboskabsforbindelser**, internationale aftaler og fredelig bilæggelse af tvister, om nødvendigt med bistand fra Den Internationale Domstol. Rådet erindrer om og bekræfter på ny tidligere konklusioner fra Rådet og Det Europæiske Råd, blandt andre Det Europæiske Råds konklusioner af 22. marts 2018, der kraftigt fordømmer Tyrkiets fortsatte ulovlige handlinger i det østlige Middelhavsområde og Det Ægæiske Hav. Rådet udtrykker alvorlige betænkeligheder over Tyrkiets igangværende ulovlige boreaktiviteter i det østlige Middelhav og beklager, at Tyrkiet endnu ikke har reageret på Den Europæiske Unions gentagne opfordringer til at stoppe sådanne aktiviteter. Rådet understreger den alvorlige, umiddelbare, negative virkning, sådanne ulovlige handlinger har for samtlige forbindelser mellem EU og Tyrkiet. Rådet opfordrer Tyrkiet til at udvise tilbageholdenhed, respektere Cyperns suveræne rettigheder og afholde sig fra sådanne handlinger. EU vil overvåge udviklingen nøje og er parat til at reagere på passende vis og i fuld solidaritet med Cypern. Rådet opfordrer Kommissionen og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil til straks at forelægge mulighederne for passende foranstaltninger.

Endvidere opfordrer Rådet, som anført i dets konklusioner af 11. december 2006 og 26. juni 2018, som Det Europæiske Råd efterfølgende godkendte, samt i erklæringen af 21. september 2005, Tyrkiet til at opfylde sine forpligtelser i henhold til forhandlingsrammen, herunder fuld, ikkediskriminatorisk gennemførelse af tillægsprotokollen til associeringsaftalen over for alle medlemsstater. Rådet gentager, at anerkendelse af samtlige medlemsstater er afgørende.

Tyrkiet skal undgå trusler og handlinger, som skader gode naboskabsforbindelser, normalisere sine forbindelser med Republikken Cypern og respektere alle EU-medlemsstaters suverænitet over deres søterritorium og luftrum samt alle deres suveræne rettigheder, herunder bl.a. retten til at efterforske og udnytte naturressourcer, i overensstemmelse med EU-retten og folkeretten, herunder UNCLOS. EU er fortsat fast besluttet på at finde en samlet løsning på det cypriotiske problem. I den henseende minder Rådet om, at det stadig er afgørende, at Tyrkiet giver tilsagn om og bidrager til en sådan løsning, herunder dets eksterne aspekter, inden for rammerne af FN i overensstemmelse med FN's Sikkerhedsråds relevante resolutioner og under overholdelse af de principper, som EU bygger på, og gældende EU-ret.

36. Rådet gentager sin opfordring til Tyrkiet om gradvis at tilpasse sig **EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik** og om snarest at vende den vedvarende negative tendens og minder om sin holdning vedrørende medlemsstaters tiltrædelse af internationale organisationer.
37. Rådet konstaterer, at Tyrkiet fortsat bevæger sig længere væk fra Den Europæiske Union. Rådet minder om sine konklusioner af 26. juni 2018 og konstaterer, at Tyrkiets tiltrædelsesforhandlinger derfor reelt er gået i stå, og at ingen yderligere kapitler kan åbnes eller lukkes, og at der ikke er forudset yderligere arbejde hen imod en modernisering af toldunionen mellem EU og Tyrkiet.

STABILISERINGS- OG ASSOCIERINGSPROCESSEN

REPUBLIKKEN NORDMAKEDONIEN

38. Rådet bekræfter sine konklusioner af 26. juni 2018, hilser den historiske og hidtil usete Prespaaftale samt naboskabstraktaten med Bulgarien og noterer sig Kommissionens henstilling om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Republikken Nordmakedonien baseret på dens positive evaluering af de gjorte fremskridt og opfyldelsen af de betingelser, Rådet har identificeret. I lyset af den begrænsede tid, der er til rådighed, og sagens betydning vil Rådet vende tilbage til spørgsmålet med henblik på at nå en klar substansafgørelse snarest muligt og ikke senere end oktober 2019.

ALBANIEN

39. Rådet bekræfter sine konklusioner af 26. juni 2018 og noterer sig Kommissionens henstilling om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Albanien baseret på dens positive evaluering af de gjorte fremskridt og opfyldelsen af de betingelser, Rådet har identificeret. I lyset af den begrænsede tid, der er til rådighed, og betydningen af spørgsmålet vil Rådet vende tilbage til spørgsmålet med henblik på at nå en klar substansafgørelse snarest muligt og ikke senere end oktober 2019.

BOSNIEN-HERCEGOVINA

40. Rådet noterer sig **Kommissionens udtalelse** om Bosnien-Hercegovinas ansøgning om EU-medlemskab. Rådet vil fortsat behandle dette dokument grundigt og vende tilbage til spørgsmålet senere på året. Rådet tilskynder Bosnien-Hercegovina til uden yderligere forsinkelse at gå videre med regeringsdannelsen med henblik på at fortsætte nødvendige reformer. Partipolitik og manglende vilje til at gå på kompromis bør ikke blokere de legitime forhåbninger hos borgerne i Bosnien-Hercegovina om at nærme sig Den Europæiske Union.

KOSOVO

41. Rådet gentager, at det er vigtigt fortsat **at gennemføre stabiliserings- og associeringsaftalen (SAA)** med Kosovo. Denne aftale, som kun omfatter EU, og som ikke berører medlemsstaternes holdninger til status, udgør den kontraktlige ramme mellem EU og Kosovo. Den giver Kosovo mulighed for at opnå holdbare fremskridt og tilnærmelse til Unionen i overensstemmelse med regionens europæiske perspektiv og skaber handels- og investeringsmuligheder. Rådet anerkender de fremskridt, der er gjort vedrørende gennemførelse af den europæiske reformdagsorden, og opfordrer til en hurtig gennemførelse af resterende foranstaltninger. Det opfordrer alle politiske aktører til hurtigst muligt igen at sætte fokus på reformer og fremme Kosovos europæiske dagsorden til gavn for befolkningen.
42. Rådet beklager dybt regeringens beslutninger om at indføre ensidige toldsatsforhøjelser på op til 100 % på importen fra Serbien og Bosnien-Hercegovina i november 2018 i strid med den centraleuropæiske frihandelsaftale CEFTA's forpligtelser og SAA'ens ånd samt indførelsen af ikketoldmæssige hindringer. Rådet gentager, at disse beslutninger underminerer det regionale samarbejde, herunder det regionale økonomiske område, og omgående skal ophæves.

43. Rådet ser med tilfredshed på vedtagelsen af vigtige love på **retsstatsområdet** og i forbindelse med **reformen af den offentlige forvaltning** og opfordrer Kosovo til reelt at gennemføre denne lovgivning.
44. **Korruption og organiseret kriminalitet** skal håndteres resolut. Rådet er fortsat bekymret over politisk indblanding og ansættelser, der ikke er meritbaserede, og beklager udnævnelsen af personer, der er dømt for krigsforbrydelser, til officielle stillinger, hvilket er i strid med europæiske værdier.
45. Rådet gentager, at det er vigtigt at adressere vedvarende svagheder i **valgprocessen** i Kosovo på grundlag af henstillingerne fra EU's tidligere valgobservationsmissioner. Det ekstraordinære borgmestervalg den 19. maj 2019 viste, at der stadig var mangler, herunder aktiviteter før valget, der begrænsede muligheden for fuld demokratisk valgdeltagelse.
46. Rådet noterer sig med bekymring, at den generelle situation i det nordlige Kosovo fortsat er forbundet med særlige udfordringer på områderne organiseret kriminalitet, korruption og ytringsfrihed.
47. **Menneskerettighederne** skal fortsat fremmes og beskyttes effektivt i hele Kosovo, herunder fuld beskyttelse af kulturarv og religiøs arv. Der bør tages fat på inklusion og beskyttelse af personer, der tilhører mindretal, og af romaer, herunder en øget indsats for at gennemføre de eksisterende retlige rammer og at sikre trygge rammer og beskyttelse af deres ejendomsret, samt på styrkelsen af social samhørighed.
48. Rådet noterer sig, at der er gjort yderligere fremskridt med at **bekæmpe radikaliserings, ekstremisme og terrorisme**. Der er behov for en yderligere indsats for at adressere finansiering af terrorisme samt rehabilitering og reintegration. I denne forbindelse understreger Rådet især behovet for effektivt og tæt regionalt og internationalt samarbejde, herunder med Europol og Eurojust, under fuld overholdelse af deres regler og uden at dette berører medlemsstaternes stillingtagen til Kosovos status.

49. I overensstemmelse med de fælles konklusioner fra den økonomiske og finansielle dialog opfordrer Rådet Kosovo til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at overholde de finanspolitiske regler, øge indsatsen for at bekæmpe den uformelle økonomi, aktivt adressere den høje arbejdsløshed, navnlig ungdomsarbejdsløshed og kvinders arbejdsløshed, investere mere i uddannelse samt udnytte potentialet for vedvarende energi og energibesparelser.
50. Rådet opfordrer indtrængende Kosovo til fortsat at engagere sig i de specialiserede afdelinger i fuld overensstemmelse med sine internationale forpligtelser og sin egen retsorden og som et middel til at vise, at der er gjort en reel indsats for at sikre retsstaten, de grundlæggende frihedsrettigheder, retfærdighed og forsoning. De eksisterende retlige rammer gør det muligt reelt at efterforske og retsforfølge alle påståede krigsforbrydelser.
51. Rådet opfordrer Kosovo til fortsat at arbejde tæt og effektivt sammen med EULEX. Rådet forventer navnlig, at strafferetlige/civilretlige sager overdraget af EULEX til de kompetente retslige myndigheder i Kosovo bliver fulgt op på korrekt vis.
52. I forbindelse med den **EU-støttede dialog** med Beograd er Pristina nødt til at gøre en yderligere betydelig indsats og bidrage til at skabe et gunstigt miljø samt afstå fra enhver handling, der kan opfattes som en provokation. Rådet understreger, at den nuværende status quo ikke er holdbar. Det er afgørende vigtigt, at dialogen genoptages så hurtigt som muligt. En samlet juridisk bindende aftale skal adressere alle udestående spørgsmål i overensstemmelse med folkeretten og gældende EU-ret og bidrage til regional stabilitet. Det er afgørende uden yderligere forsinkelse at indgå en sådan aftale med den højtstående repræsentants mellemkomst, således at Kosovo og Serbien kan komme videre på deres respektive veje mod Europa.

Rådet gentager, at alle hidtidigt indgåede aftaler som led i den EU-støttede dialog skal gennemføres. Rådet ser i denne forbindelse med tilfredshed på den yderligere konsolidering af den retlige aftale og den fuldstændige gennemførelse af telekommunikationsaftalen.

Rådet beklager imidlertid, at der ikke er gjort fremskridt med hensyn til det mangeårige tilsagn om at gennemføre de tidligere dialogaftaler, herunder udarbejdelsen af udkastet til vedtægter for sammenslutningen/fællesskabet af kommuner i Kosovo med serbisk flertal, fuld gennemførelse af aftalen om integreret grænseforvaltning samt en resolut gennemførelse af energiaftalen. Rådet beklager ligeledes, at broen i Mitrovica endnu ikke er blevet åbnet for al trafik på trods af færdiggørelsen af renovationsarbejdet.

53. Rådet minder om, at fremskridtene med hensyn til normalisering af forbindelserne med Serbien er et væsentligt princip i SAA, der understøtter udviklingen af forbindelserne og samarbejdet mellem EU og Kosovo.
54. Rådet anerkender betydningen af **visumliberalisering** for Kosovos borgere. Kommissionen fremsatte i maj 2016 et formelt forslag om at overføre Kosovo til listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for visumpligten inden for Schengen, og fremlagde i juli 2018 en rapport om opfyldelsen af de resterende benchmarks. I marts 2019 tilsluttede Europa-Parlamentet sig Kommissionens forslag ved førstebehandlingen. Afgørelsen om forslaget er i øjeblikket til behandling i Rådet.
